

ROSALIE PRUDENT

Av Guy de Maupassant

Det fanns verkligen något gåtfullt i den här historien som varken jurymännen, domstolens ordförande eller allmänne åklagaren kunde komma underfund med.

Flickan Prudent (Rosalie), i tjänst hos makarna Varambot i Mantess, hade utan sitt herrskaps vetskap blivit havande och hade en natt uppe i sin vindsammare fött ett barn som hon därefter dödat och begravt i trädgården.

Det var den gamla vanliga historien om barnamord begånget av en tjänsteflicka. Men det fanns en sak i denna historia som verkade oförklarlig. Husundersökningen som gjordes i flickan Prudents kammare ledde till upptäckten av en fullständig utrustning av småbarnskläder som Rosalie själv hade förfärdigat under de tre sista månaderna då hon suttit uppe om nätterna och klippt till och sytt. Specerihandlaren, som hon hade köpt stearinljus hos för att lysa sig med under det långa nattarbetet och som hon betalat kontant med egna pengar, var uppe och vittnade i rätten. Dessutom visade det sig att traktens barnmorska, som flickan hade underrättat om sitt tillstånd, hade gett henne noggranna förhållningsorder och praktiska råd för den händelse nedkomsten skulle ske vid en tid på dygnet då hon inte kunde få hjälp. Barnmorskan hade också hört sig för om en ny plats i Poissy för flickan Prudent som själv förutsåg att hon skulle bli avskedad, ty makarna Varambot var inte att leka med vad beträffar moral och sedlighet.

Det var båda närvarande vid rättegången, ett välburget äkta par, smått förmögna landsortsbor, högst upprörda och förbittrade på denna slinka som hade besudlat deras hem. De skulle helst ha velat se henne giljotinerad omedelbart, utan rannsakan och laga dom, och de överhopade henne med hätska förebråelser som tog form av direkta beskyllningar.

Den anklagade, en grann och storvuxen flicka från nedre Normandie med ganska god skolunderbyggnad, grät hela tiden och svarade inte ett ord.

Man var till sist böjd att tro att hon hade begått detta barbariska dåd i ett anfall av förtvivlan och tillfällig sinnesförvirring, eftersom allting tydde på att hon hade velat behålla och ta sig an sitt barn.

välburget
som hade det
bra ställt

besudlat
"smutsat ned",
dvs givit dåligt
rykte

hätsk
hatisk

giljotinerad
halshuggen

Domaren försökte än en gång förmå henne att tala, att avge en bekännelse, och han lyckades så småningom med stor mildhet och övertalning få henne att förstå att alla dessa herrar som var församlade där för att döma henne inte alls önskade hennes död utan snarare hyste medlidande med henne.

5

Då beslöt hon sig äntligen för att tala.

Domaren frågade:

– Säg oss nu först vem som är far till barnet.

Ända hittills hade hon envist förtigit detta.

Nu svarade hon med ens, med en hastig blick på sitt herrskap som nyss hade överhopat henne med smädelser:

10

– Det är monsieur Joseph, monsieur Varambots brorson.

De båda makarna hoppade till och ropade båda på en gång:

– Det är lögn! Hon ljuger! Det är höjden av fräckhet!

Domaren tystade ner dem och återtog förhöret:

15

– Var vänlig och fortsätt – och berätta för oss hur det hela gick till.

Då började hon plötsligt tala helt oförbehållsamt, hon lättade sitt hjärta, sitt stackars ensamma, slutna och marterade hjärta, hon öste ut sin sorg, äntligen hela sin stora sorg inför denna församling av allvarsamma herrar som hon hade trott var idel fiender och obehagliga rättskipare.

20

– Det var monsieur Joseph – då han var hemma på permission i fjol.

– Vad har han för yrke, Joseph Varambot?

25

– Han är underofficer vid artilleriet, m'sieu. Och han var hemma hos oss i två månader alltså. Det var i somras. Jag tänkte inget särskilt då han började titta på mig och säga mig vackra saker och ställa sig in och vänslas med mig dagen lång ... Jag gick rakt i fällan, m'sieu. Han sa mig jämt och samt vilken stilig flicka jag var, att jag var trevlig och tilldragande ... precis i hans smak ... Och jag – jag tyckte förstås väldigt mycket om honom så klart ... Ni vet, man lyssnar ju gärna till sånt då man är så här ensam ... alldeles ensam som jag. Jag är helt ensam i hela världen, m'sieu ... jag har ingen att tala med ... ingen att anförtro några bekymmer åt ... Jag har ingen far eller mor mer, ingen bror eller syster, ingen alls! Det var precis som om jag hade fått en bror igen då han begynte tala med mig. Och så en kväll – ja, så bad han mig gå med ner till ån för att prata lite i ostördhet och inte väcka nån. Och jag gick med ... Ja,

30

35

marterad plågad

vad vet man ... vad vet man förrn sen ... Han tog mig om livet ... jag ville inte förstås ... nej absolut inte ... nej! Men jag kunde inte ... jag kunde inte rå för det ... det var så vackert ute och så milt i luften så jag fick lust att gråta ... och det var månsken också ... Nej jag kunde inte ... jag kunde inte längre ... han fick som han ville ... 5 Och det fortsatte i tre veckor, så länge han var kvar. Jag skulle ha kunnat följt honom vart som helst i världen ... Men så reste han. Inte visste jag att jag var med barn inte ... Jag förstod det inte förrn månaden därpå ...

Hon började gråta så häftigt att man måste låta henne få hämta 10 sig en stund.

Sedan tog domaren till orda igen, vänligt som en pater i biktstolen:

— Så där ja ... Fortsätt nu.

Hon började igen: 15

— När jag förstod att jag var med barn så gick jag och talade med madame Boudin, barnmorskan, som sitter här och kan intyga det. Och jag frågade henne hur jag skulle bära mig åt och gå tillväga ifall det hände då hon inte kunde komma och hjälpa mig. Sen började jag sy barnkläder, natt efter natt, varenda kväll till klockan ett ... 20 Och så sökte jag också en ny plats, för jag visste att jag skulle få avsked ... Men jag ville stanna kvar in i det sista, för att spara på slantarna ... jag har ju nästan inga alls ... och det skulle behövas lite nu ... för den lille ...

— Då hade ni alltså inte för avsikt att döda barnet? 25

— O nej då, visst inte, m'sieu!

— Men varför dödade ni det då?

— Jo, det var så här ... Det började mycket tidigare än jag hade väntat ... det satte igång då jag stod i köket en kväll och just hade slutat disken ... 30

Herrskapet hade redan gått och lagt sig. Och jag tog mig uppför trappan med stor möda och höll mig i ledstången ... sen lag jag mig ner på stengolvet i kammarn ... för att inte förstöra sängen. Det höll på i en timme, kanske två, kanske tre — jag vet inte alls, för det gjorde så förfärligt ont ... och jag drev på allt vad jag orkade ... och 35 till sist kände jag hur det kom ... och jag tog det till mig.

Å, jag var så glad och nöjd förstås! Jag gjorde allt som madame Boudin hade sagt att jag skulle göra. Och sen tog jag ungen och la honom i sängen bredvid mig ... Men så rätt som det var fick jag så

förfärligt ont igen, så fruktansvärt, så hemskt så jag trodde jag skulle dö ... Om ni visste hur det var och hade känt på det själva skulle ni inte ha klarat av det minsann ... Jag sjönk ner på knä och sen la jag mig raklång på golvet ... och det fortsatte och höll på i en timme igen, kanske två ... och alldeles mol ensam som jag var ... 5 Och så kom det en liten till ... den andra ... ja ... två ... två stycken hade jag fått! Jag gjorde som med den första och la honom sen på sängen – och där låg de tätt bredvid varann ... båda två! Är det möjligt, säg ... är det möjligt – två barn att klara? jag som inte tjänar mer än tjugu francs i månaden! Det går inte ... *En* liten, det kan gå 10 för sig, ifall man sparar och försakar ... Men två? Det snurrade runt i huvet på mig ... Jag visste inte till mig ... jag såg ingen utväg ... Och inte vet jag ... jag var alldeles förbi och ifrån mig av förtvivlan ... det var slut med mig tyckte jag ... jag visste inte vad jag gjorde ... Jag la huvudkudden över dem ... Jag kunde inte behålla dem ... 15 inte två! Och jag la mig ovanpå kudden ... och jag låg där och grät och kastade mig av och an tills dagern lyste in genom fönstret. De var döda båda två under kudden, det var klart ... Jag tog dem under armen och gick nerför trappan, jag gick ut i trädgårn och tog trädgårdsmästarns spade och grävde ner dem i jorden så djupt jag kunde, på varsitt ställe, inte tillsammans – för att de inte skulle ligga 20 och tala om sin mor ... ifall de nu kan tala, såna små döda ... vad vet jag?

Och sen, då jag la mig på sängen, blev jag så sjuk att jag inte kunde stiga upp. Herrskapet skickade efter doktorn och han begrep genast alltihopa. Det är hela sanningen, m'sieu. Ni får göra med mig vad ni vill nu, jag är beredd. 25

Hälften av jurymännen snöt sig gång på gång för att dölja sin rörelse. Kvinnorna i församlingen snyftade. 30

Domaren ställde en sista fråga:

– Var har ni begravt den andra?

Hon frågade:

– Vilken av dem var det ni hittade?

– Ja ... den ... den som låg bland kronärtskockorna.

– Jaså ... Den andra ligger i jordgubbslandet, bredvid brunnen. 35

Och hon började snyfta så häftigt med så kvidande förtvivlan att det skar rakt i hjärtat på dem alla.

Flickan Rosalie Prudent blev frikänd.